

LES NOSTRES AROMES

L'ESPÍGOL

Les tres herbes oloroses més populars a la nostra terra són la farigola, el romaní i l'espígol...

Cadascuna ens porta, amb la flaire pròpia, un record íntim i una sensació plaent. No hi ha cap essència de perfumeria que, per a un olfacte verament delicat, pugui comparar-se amb l'olor d'aquestes tres herbes. Les estimem totes tres.

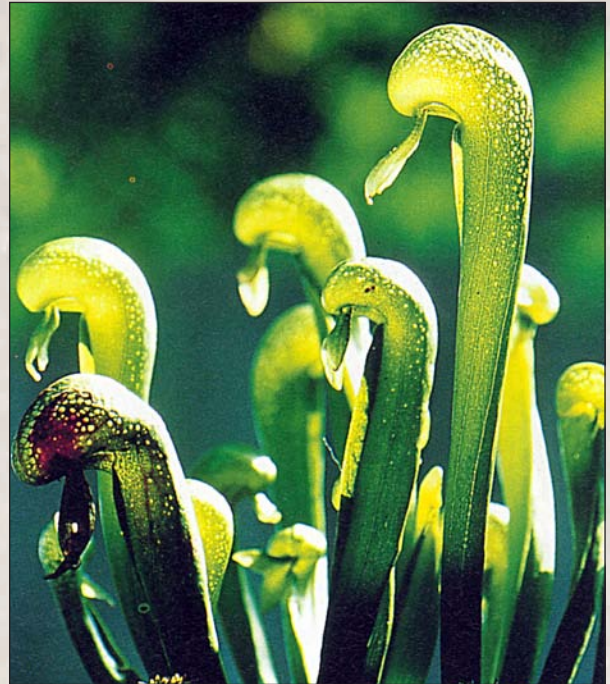
ANTONI ROVIRA I VIRGILI, *Teatre de la Natura*

Amb aquesta activitat pretenem acostar-vos a les nostres flaires, les aromes del Mediterrani, mitjançant la utilització d'olis extrets de plantes com el romaní, la farigola o timó, la menta, la taronja i un sens fi d'aromes que tots hem olorat quan anem pels nostres paratges.

Algunes plantes ens poden dur cap a un estat d'ànim plaible gràcies al secret que porten concentrat al seu ésser o ànima: l'aroma. Parlem de les plantes aromàtiques que elaboren uns principis actius anomenats essències i que es concentren principalment en diferents llocs, depenent de la planta, com ara les arrels (sàndal, nard índic), les fulles (pi, eucaliptus) o les flors (cítrics). Segons l'aromateràpia, aquests olis actuen sobre les parts del cos corresponents als nostres òrgans abdominals, toràcics i al cap.

Les essències presenten una composició química semblant a les hormones, atesa la capacitat que tenen d'actuar sobre altres plantes, animals i persones. Acomplixen una labor ben important a l'hora d'atraure els insectes que han de pol·linitzar-les. Segueixen multitud d'estratègies per captivar els insectes, tot i que de vegades el que fan es repel·lir-los. Algunes són plantes en principi poc atractives, d'altres s'obren de nit, emeten una fragància més penetrant en fer-se fosc per atraure insectes nocturns. Certes orquídiades ho aconsegueixen elaborant unes substàncies amb olors al·lucinògens o narcòtics per «hipnotitzar» les seues preses i fer que carreguen la màxima quantitat de pol·len quan estan quietes, i d'unes altres espècies emana un perfum que imita l'olor sexual de l'abella femella per atraure els insectes mascles.

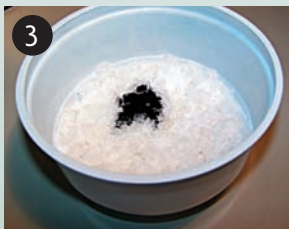
Però no totes les olors que atrauen els insectes són agradables per a nosaltres, és el cas de la dragonera (*Dracunculus vulgaris* Scott), que fa una flor amb ferum de carn podrida que atrau les mosques, i el de la sarracènia (*Darlingtonia californica* Torrey), una planta carnívora que exhala una fetor que atrau els insectes per caçar-los. També hi ha plantes com el coriandre

A l'esquerra, coriandre (*Coriandrum sativum* L.) i a dalt, sarracènia (*Darlingtonia californica* Torrey).

Dragonera (*Dracunculus vulgaris* Scott).

Seqüència de la pràctica.

Així quedarà el teu pot de sals de bany aromàtiques.

(*Coriandrum sativum* L.) que serveix com a repel·lent d'insectes, com ara pugons, i aranyes, i que a sobre disposa de fulles poc agradoses per als herbívors.

■ PRÀCTICA: SALS DE BANY AROMÀTIQUES

Les essències s'han emprat des de l'antiguitat com a cosmètic natural i com a estímul per trobar-se bé. Els egipcis ja fa quaranta segles feien preparats amb olis essencials que utilitzen en medicina, cosmètica, banys, i per aromatitzar els temples.

Els olis essencials són líquids volàtils, la majoria insolubles en aigua, que s'extrauen de la planta sobretot per destil·lació en corrent de vapor. Per evitar irritacions en la pell, és convenient dissoldre'ls en un oli base o portador, com oli d'ametla, d'oliva, de germen de blat, de coco, etc. L'efecte de l'aroma varia en funció de les propietats d'aquest: per exemple, el més adient per fer massatges tonificants és el romaní; com a relaxant, la lavanda; com a hidratant, la flor del taronger i com a calmant, la camamilla.

Nom: Sals de bany aromàtiques.

Dificultat: Fàcil.

Materials: Sal fina; sal grossa (doble quantitat que de fina); colorants alimentaris (preferiblement en pols); olis essencials, safata o qualsevol recipient de boca ampla per fer la barreja; pot o envàs transparent per guardar les sals amb tap; etiquetes adhesives per posar el nom de l'essència; cullera de plàstic.

Procediment: Per fer les sals aromàtiques has de seguir el procediment indicat en l'explicació acompanyada de les imatges.

Primer has de barrejar les dues sals, la grossa i la fina, en un mateix recipient.

Després s'hi ha d'afegir el colorant, però en molt poca quantitat, una miqueta ja donarà un color molt fort. Quan la sal ja ha agafat el color, s'hi afegeixen un parell de gotes d'essència i es torna a remenar.

Gabinet de Didàctica
Jardí Botànic de la Universitat de València
Integrat per Mª José Carrau, Olga Ibáñez i Pepa Rey

